

MANIFEST (V)ECHTSCHIEDINGS PREVENTIE

WAT WILLEN WIJ?

Maak het inzichtelijk

Een scheiding kan op veel terreinen grote gevolgen hebben, zoals op het terrein van de jeugdzorg, schuldenproblematiek en gedwongen woningverkoop. Wij roepen op om in het preventieplan het aantal echtscheidingen nauwgezet te volgen en te koppelen aan beleidsplannen binnen het sociale domein. Daarnaast is het onze oproep om te inventariseren wat sommige partijen (zoals verenigingen en kerken) al doen op dit terrein.

Godt Samliv (goed samenleven)

Voor een concrete uitvoering van (v)echtscheidingspreventie binnen het preventieplan roepen we de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht op om het programma Godt Samliv van het Noorse ministerie van Kinderen en Gelijkelijkheid te onderzoeken. Dit programma wordt vaak genoemd als voorbeeld van adequate relatieondersteuning. De meeste Noorse gemeenten bieden deze zeven uur durende workshop aan groepen van zes tot tien stellen die net een kind hebben gekregen. Zij praten er onder andere over seksualiteit, communicatie en hoe ze conflicten oplossen. Uit een evaluatie blijkt dat negen van de tien deelnemers de cursus nuttig vinden.¹²

Kracht van het gezin

Neem de nota gezinsbeleid 'De Kracht van het Gezin' uit 2008 van het voormalige programma ministerie Jeugd en Gezin als één van de uitgangspunten om te komen tot een preventief aanbod. Zo staat in deze nota dat er bestaande buitenlandse programma's of cursussen op het gebied van voorlichting aan brede groepen (jonge) ouders, specifiek gericht op het bevorderen van conflicthantering en onderlinge communicatie ook in de Nederlandse context bruikbaar zijn.¹³

Counselingsgesprekken

De gemeente zou (in samenwerking met maatschappelijke partners) ouders enkele counselingsgesprekken kunnen aanbieden voor gezinnen die zijn vastgelopen. Aangezien conflictbeheersing essentieel is voor het welbevinden van kinderen. In counselingsgesprekken kan duidelijk worden in hoeverre ouders deze vaardigheid bezitten of nog moeten leren.¹⁴

Begeleiding

Direct na de scheiding volgen vaak conflicten over de alimentatie of de opvoeding. Is de gemeente in deze fase bereid om een bijdrage te leveren om het conflict te sussen en zo kinderen verder te helpen?¹⁵ In deze fase kunnen ook praktische afspraken worden gemaakt over het overdrachtsmoment.

Investeer in je huwelijk

De gemeente zou (in samenwerking met maatschappelijke partners) aanstaande ouders cursussen kunnen aanbieden om de relatie sterker te maken en zo de kans op een echtscheiding te verkleinen. Dit zou in samenspraak kunnen met partners, zoals verenigingen en kerken.

Voor de geboorte

Bijna een op de drie Nederlandse kinderen maakt voor zijn 18de een scheiding van zijn ouders mee. Het blijkt dat als ouders beter zijn voorbereid op wat het betekent om een eerste kind te krijgen, ze minder snel uit elkaar gaan.¹⁶ Wij roepen de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht dan ook op om samen met de verloskundigen uit de gemeente te overleggen over een programma waarbij de verloskundigen ook een rol krijgen in de uitvoering hiervan. Hierin adviseren wij ook om onderdelen uit het VWS plan Kansrijke Start een plaats geven.¹⁷

Betere begeleiding

Op 9 oktober 2015 hebben vier echtscheidingsdeskundigen en zeven maatschappelijke organisaties gezamenlijk een brandbrief naar de VNG geschreven. De kern van de brief is kort samengevat als volgt: Veel jonge ouders krijgen relatieproblemen vooral na het krijgen van hun eerste kind. Jonge gezinnen zijn wel bevallingsproof maar niet kindproof. In de brandbrief worden gemeenten opgeroepen om werk te maken van meer preventie om onnodige scheidingen te voorkomen. Ook wordt opgeroepen om kinderen van gescheiden ouders beter te begeleiden, ook als ze in een stiefgezin wonen. Als er geen betere voorlichting en begeleiding komt, is de algemene verwachting dat de scheidingscijfers verder zullen oplopen.¹⁸ Wij roepen op om deze aanbevelingen een plaats geven binnen het preventieplan

Kan de gemeente voorkomen dat er echtscheidingen plaatsvinden? Nee.

Kunnen we er alles aan doen om relaties stabiel te maken en echtscheidingen te voorkomen? Ja.

Ontschot

Werk aan een ontschotting op de diverse gemeentelijke beleidsterreinen. Het blijkt immers dat life-events vaak een basis zijn voor een relatieprobleem. Je kunt dan denken aan werkloos worden, financiële problemen, overbelaste mantelzorg voor een ouder of gehandicapt kind, ziekte en arbeidsongeschiktheid. Maar ook het krijgen van een eerste kind geeft een grote verandering in de relatie van de (jonge) ouders. Concreet kan dit gestalte krijgen doordat bij een schuldenproblematievraag die bij het sociale wijkteam binnenkomt, ook wordt gevraagd naar het functioneren van de relatie.

Partners

Verenigingen en kerken leveren al decennia een bijdrage aan (v)echtscheidingspreventie. Wij roepen de opstellers van het preventieplan op om te inventariseren wat deze partners binnen Hendrik-Ido-Ambacht al bijdragen op dit gebied en ook ruimte te laten om deze partners te laten komen met initiatieven die aansluiten bij de uitgangspunten uit het preventieplan.

Huisvesting

Wij roepen de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht op om in haar preventieplan op het gebied van het voorkomen van (v)echtscheidingen zaken op te nemen rondom adequate huisvesting voor de vertrekkende partner. Het is onze oproep om dit bijvoorbeeld samen met Rhiant verder vorm te geven.

Kinderen betrekken bij preventie

Spanning binnen een gezin heeft invloed op de kinderen. Het kind of de kinderen betrekken bij de preventie is in de praktijk best moeilijk uitvoerbaar.¹⁹ Toch vragen wij om een manier te vinden om deze kinderen bij dit proces te betrekken. In de literatuur is de visie van het kind als slachtoffer van de echtscheiding en anderzijds het kind met een bepaalde autonomie die zich ook een oordeel kan vormen.²⁰ Het zou mogelijk zijn om bijvoorbeeld in samenspraak met alle basisscholen in Hendrik-Ido-Ambacht een programma te maken.

Steungezinnen

Kan in het preventieplan aandacht worden gegeven aan steungezinnen? Dit zijn gezinnen die kinderen tijdelijk en incidenteel een veilige basis kunnen bieden.

ONS UITGANGSPUNT.

De SGP-ChristenUnie fractie van Hendrik-Ido-Ambacht gelooft in de grote waarde van stabiele huwelijken en van gezinnen. Het gezin is de plek waar liefde, geborgenheid en zorg voor elkaar centraal horen te staan. Opgroeien in een stabiel gezin geeft kinderen een stevige basis voor de rest van hun leven. Voor een gezonde Ambachtse samenleving zijn hechte gezinnen van groot belang. Het gezin is bij uitstek een plek waar liefde, saamhorigheid en geborgenheid kunnen worden ervaren. Een gezin biedt stabiliteit, structuur en vertrouwen. Je wordt er gevormd en je leert er al vroeg rekening te houden met elkaar.

Wij zien het huwelijk als een grote gave van God die dit in de schepping heeft gegeven. Een huwelijk is bedoeld als een verbintenis voor het leven. Als een huwelijk vastloopt en ontbonden wordt, geeft dat veel verdriet en spanningen voor alle betrokkenen: allereerst voor de gehuwden, maar niet minder voor de kinderen. Kinderen houden hun vader en moeder, als het maar even kan, het liefst bij elkaar. Uit onderzoek en ervaringen van wetenschappers, hulpverleners en docenten blijkt overduidelijk dat kinderen uit gebroken gezinnen vaak op achterstand staan. Kinderen mogen in ieder geval geen speelbal worden van vechtende ouders. Daarom is het wat ons betreft hoog tijd om meer aandacht te besteden aan sterke en liefdevolle gezinnen. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben. De afgelopen decennia is het aantal echtscheidingen en verbroken relaties helaas fors toegenomen. Voor kinderen is de echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Steeds meer raken we hiervan doordrongen, zeker als we de verhalen horen over pijnlijke vechtscheidingen binnen onze gemeente Hendrik-Ido-Ambacht. Inzet op ondersteuning bij relatieproblemen is nodig omdat daarmee kinderen in hun kwetsbare positie worden beschermd en veel relatieleed voor ouders wordt voorkomen.^{1,2} Daarom formuleert de SGP-ChristenUnie fractie van Hendrik-Ido-Ambacht een aantal aanbevelingen om preventie rondom (v)echtscheidingen een prominente plaats te geven in het preventieplan.

HET KADER.

De gemeente heeft in het kader van de Jeugdwet en de Wet Publieke Gezondheid een taak in het kader van prenatale voorlichting van aanstaande ouders en bijvoorbeeld het voorkomen van opvoedkundige problemen. Wij zijn ons er van bewust dat het hier gaat om een onderwerp op het snijvlak van overheid en eigen verantwoordelijkheid. Wettelijk gezien heeft de overheid een aantal taken: In het kader van de Wet publieke gezondheid taken rond prenatale voorlichting aan aanstaande ouders (artikel 2.2.h). In het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning taken rond opvoedingsondersteuning. En in artikel 2.1 van de Jeugdwet staat dat de gemeente haar beleid inzake preventie en jeugdhulp onder meer moet richten op het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen en het bevorderen van de opvoedvaardigheden van de ouders.³

WAT ZIJN DE FEITEN?

- Kinderen verliezen tijdens een echtscheiding een deel van hun zelfvertrouwen en hun basisvertrouwen in de wereld.⁴
- Er kan sprake zijn van een gedragsverandering bij de kinderen. Zo kan ruzie tussen de ouders leiden tot boosheid en angst bij de kinderen.
- Op basis van talloze studies kan gesteld worden dat een echtscheiding negatieve gevolgen heeft voor kinderen. Hoe heftiger de scheiding; hoe groter de gevolgen.⁵
- De verwachting is dat de vraag naar jeugdzorg toeneemt na een echtscheiding. Zo blijkt dat uit onderzoek in België. Bij een gezin waarbinnen geen sprake is van een echtscheidings situatie ontwikkelt zich in één op de tien gevallen een ernstig probleem. In gezinnen bij een echtscheiding is dit in meer dan twintig procent van de gevallen.⁶
- De gevolgen van echtscheiding op korte termijn zijn: meer externaliserende problemen als agressief gedrag en meer roken, blowen en drinken; een lager zelfbeeld; een zwakkere band met de ouders, vooral de vader; en meer problemen op school.⁷
- De gevolgen van een echtscheiding op langere termijn zijn: een lager eindniveau van de opleiding, minder inkomen, een groter risico op depressie en een groter scheidingsrisico binnen de eigen relatie.⁸ Wel is het zo dat het met de meeste kinderen na een echtscheiding uiteindelijk weer goed komt. Het is te vergelijken met een rouwproces waarin er fases zijn als ontkenning, verdriet en woede.⁹
- In enkele gevallen is in studies wel gevonden dat echtscheiding beter is voor het kind. Er is dan bijvoorbeeld sprake geweest van huiselijk geweld.¹⁰
- (V)echtscheiding staat op plaats drie in de top vijf van vraagstukken van volwassenen in de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht.¹¹

1. <https://insite.christenunie.nl/#!/library/download?url:uid=b353eeb9-4a0d-4ad3-8835-05aeb4b4225a/Verkiezingsprogramma+2017-2021+ChristenUnie.pdf> geraadpleegd 16-05-2019

2. <https://www.sgp.nl/verkiezingen/verkiezingsprogramma> geraadpleegd 16-05-2019

3. <https://woudenberg.christenunie.nl/#!/library/download/1117227/geraadpleegd-11-05-2019>

4. Smulders-Groenhuisen, L. (2003). En ze leefden nog lang en gelukkig. Kinderen en scheiding. Amsterdam, SWP.

5. Amato, P. R. (2000). The Consequences of Divorce for Adults and Children. Journal of Marriage and the Family, 62, 1269-1287.

6. De Witte, H., Hooge, J., & Walgrave, L. (red.) (2000). Jongeren in Vlaanderen: gemeten en geteld. 12- tot 18-jarigen over hun leefwereld en hun toekomst. Leuven: Universitaire Pers.

7. Spruijt, E., & Kormos, H. (2014). Handboek scheiden en de kinderen: voor de beroepskracht die met scheidingskinderen te maken heeft. Bohn Stafleu van Loghum.

8. Idem

9. <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/op-goede-voet-uit-elkaar/> geraadpleegd 02-03-2019

10. Idem

11. Presentatie SQUALE, 15-05-2019, Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

12. <https://www.volkskrant.nl/mensen/voorkomt-de-gemeente-straks-uw-echtscheiding--b7a4ec57/> geraadpleegd 11-05-2019

13. <https://www.tweestekamer.nl/kamerstukken/verslagen/detail?id=2008205788&did=2008D13432> geraadpleegd 02-03-2019

14. <https://wi.christenunie.nl/dw2008-2/echtscheiding-en-de-gevolgen-voor-het-kind> geraadpleegd 02-03-2019

15. <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/02/22/advies-overheid-moet-kind-meer-steun-bieden-bij-scheiding-a1993224> geraadpleegd 11-05-2019

16. <https://www.volkskrant.nl/mensen/voorkomt-de-gemeente-straks-uw-echtscheiding--b7a4ec57/> Geraadpleegd 02-03-2019

17. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/09/12/actieprogramma-kansrijke-start> geraadpleegd 16-05-2019

18. <https://www.nji.nl/nl/Download/NJI/Brandbrief-aan-alle-gemeenten-in-Nederland.pdf> geraadpleegd 11-05-2019

19. Spruijt, A. P. (2005). Ouderlijke scheiding en de gevolgen voor kinderen. Tijdschrift van de Vereniging voor Kinder- en Jeugdpsychotherapie, 32, 37-52.

20. Smart, C., Wade, A., & Neale, B. (2001). Object van bezorgdheid? Kinderen en echtscheiding. In C. v. Nijpatten & S. Sevenhuijsen (Eds.), Dubbelvragen. Nieuwe perspectieven voor kinderen na echtscheiding (pp. 11-31). Amsterdam: Thela Thesis.